Redacţiunea. Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 24. Braşov, Mercurĭ-Joi, 1 (13) Februarie 1896.

Cum stăm cu „crisa“?

Braşov, 31 Ianuarie v.

„Vom vedé décă aceia, carĭ au urzit certele urîte dela „Tribuna“ şi din comitet, se vor cuminţi şi se vor astêmpĕra în viitor“ — scrieam în numĕrul de Dumineca trecută al foiei nóstre. Dér deja după douĕ ḑile ni-a fost dat sĕ cetim în „Tribuna“:

....Rĕsvrĕtiţii n'au desarmat; ei îşĭ continuă opera lor de subminare; ei urmăresc mai departe... cu stăruinţă... acţiunea lor disolvantă în partid...

„Rĕsvrĕtiţii n'au desarmat“...

După cele intêmplate dela Crăciun încóce nu mai póte fi îndoiélă pe cine înţelege „Tribuna“ sub numirea de „rĕsvrĕtiţĭ“.

Ne-a arătat numita fóiă într'un şir de articulĭ, în mod destul de drastic, tóte fasele rĕsvrĕtirei din cestiune, începênd dela 15 Noemvre 1895; dér a accentuat constant, că tótă „crisa“ se reduce numai la o intrigă ţesută în timpul din urmă de fostul proprietar al „Tribunei“ Eugen Brote şi de ómenii lui de încredere, carĭ erau tarĭ şi marĭ la acéstă fóiă, pănă ce d-l Dr. Raţiu a luat cunoscutele mĕsurĭ.

Din redacţia „Tribunei“ a trecut apoi „crisa“ în sînul comitetului şi s'a accentuat prin cunoscutul „protest“ al celor şése, carĭ au luat în apĕrare pe „rĕsvrĕtiţĭ“.

In urma acésta „Tribuna“ a început sĕ chibzuéscă, décă nu cumva „crisa“, prin care trecea, are şi un „fond politic“.

Curênd însĕ o nouă consfătuire a membrilor comitetului a luat cu mare maioritate hotărîrile, prin carĭ s'a regulat definitiv cestiunea litigiósă a proprietăţii tipografiei şi a foilor.

Atuncĭ „Tribuna“, mulţămită, că „crisa a încetat“, a declarat, că nu mai póte sĕ aibă nicĭ o raţiune de-a se pune în lumină „fondul politic“ al acestei crise şi, înfăţişând totul ca o cértă trecătóre în familiă, a esprimat dorinţa, ca cele întêmplate sĕ se dea uitărei.

Acum de-odată vine şi ne spune, că „rĕsvrĕtiţii, carĭ n'au desarmat, *„îşĭ continuă opera lor de subminare“*.

Nu cum-va prin acéstă afirmare, „Tribuna“ a trecut deja peste linia, ce şi-a tras'o şi a atins printr'asta în mod destul de simţibil fondul politic al crisei, pe care o declarase cu câte-va ḑile mai înainte terminată?

Căcĭ orĭ-ce s'ar ḑice despre isprăvile celor trei eroi ai crisei dela „Tribuna“, ele nu pot fi înfăţişate, decât cel mult ca o operă de subminare faţă cu numita fóiă, ér „Tribuna“ ne vorbesce de-o continuare a operei de subminare în sînul partidului, de-o urmărire cu stăruinţă a unei *„acţiunĭ disolvante în partid“*.

Aşa dér nu mai e vorba acum de crisa, prin care a trecut „Tribuna“, ci de-o crisă, prin care după însă-şĭ mărturisirea acestei foi. a trecut şi trece încă partidul nostru naţional.

Constatăm, prin urmare, că organul nostru a avut cause fórte întemeiate, când faţă cu amintitele declarărĭ ale „Tribunei“ a susţinut, că relele şi neajunsurile, ce s'au manifestat în timpul din urmă în certele urîte dela Sibiiu, au o rădĕcină mai afundă, care se estinde nu numai asupra „Tribunei“ şi a comitetului, ci asupra partidului însu-şĭ.

Orĭ ce ar face dér „Tribuna“, orĭ-ce atitudine ar lua, ea totu-şĭ va trebui sĕ revină mai curênd séu mai târḑiu asupra isvorului rĕului, pe care-l caracteriséză acum în trécăt cu cuvintele: „acţiune disolvantă în sînul partidului.“

CRONICA POLITICĂ.

— 31 Ianuarie.

„Budap. Tagblatt“ afirmă, că în urma **neregularităţilor şi abusurilor** descoperite în timpul din urmă în sînul organelor administrative din Ungaria, tóte ministeriile sunt provocate de şefii lor, sĕ însemne pe liste anumite pe acei funcţionarĭ de stat, carĭ sunt membri în corporaţiunile, administrative ale diferitelor societăţĭ pe acţii. Ministrii au de gând sĕ provóce pe amintiţii funcţionarĭ, că séu sĕ abdică de-a fi membri în acele corporaţiunĭ séu sĕ abḑică dela posturile lor, căcĭ amêndouĕ funcţiunile nu sunt comptabile. *„Bud. Tagbl.“* ḑice, că prin acésta ministri voesc sĕ evite, ca cu ocasiunea desbaterei budgetului de comerciu, oposiţia sĕ pună din nou în discuţiă cestiunea acésta neplăcută şi odiósă.

*

In **dieta Boemiei** s'a întêmplat alaltăerĭ un mare scandal. Deputatul ceh-tînĕr Dr. *Baxa* atacă în termenĭ fórte vehemenţĭ *dinastia habsburgică.* „Habsburgii“, ḑise el, „au dus Boemia la miseriă“. Germanii voiră sĕ protesteze, şi atuncĭ se iscă un tumult ne mai pomenit; nu se puteau auḑi decât invective ca „neruşinat“, „miserabil“ etc. După-ce mareşalul ţĕrii îl provocă pe Baxa la ordine, acesta îşĭ continuă vorbirea, şi fini cu cuvintele următóre: *„Intrégă dinastia habsburgică şi patriotismul austriac nu plătesc o cépă degerată!“* La acésta se reînoi scandalul şi preşedintele nu fù ascultat de nimenĭ. In fine după-ce tumultul se mai linişti, se sculà contele *Bucquoi* şi-şĭ esprimà regretele sale, că se pot pronunţa astfel de vorbe în dieta boemă. Asemenea protestà şi preşedintele clubului Germanilor.

*

Privitor la cestiunea **botezului prinţului Boris**, diarele italiane publică unele enunciaţiunĭ de mare însĕmnătate ale carninalului *Galimberti*, om încredut al Papei. Cardinalul sĕ fi ḑis, că prinţul Ferdinand a comis cea mai mare greşélă, când a mers la Roma, căcĭ Papa, precum orĭ şi care preot catolic, nu-şĭ póte călca jurămêntul sĕu, şi nu póte recunósce o ast-fel de trecere, ca a micului Boris, la ortodoxiă. Ferdinand trebuia sĕ rĕmână acasă şi sĕ facă ca moştenitorul de tron al României, care la botezul copilului sĕu, n'a bucinat lucrul în tótă lumea. Prinţul Ferdinand a comis o mare netactică, când a mers la Papa, şi apoi întorcêndu-se acasă s'a plâns, că Papa nu voiesce sĕ-i aprecieze posiţia sa critică. In fine Galimberti sĕ fi ḑis, că Ţarul de sigur nu va simpatisa nicĭ-odată cu un om aşa slab de înger; şi în tot casul este un fapt fórte trist, că un Bourbon se lépădă de credinţa strĕbunilor sĕi. — Din Sofia se depeşéză, că a produs mare sensaţiă împrejurarea, că în 9 c. de prima dată *nu s'au făcut* rugăciunĭ pentru prinţul Ferdinand în bisericele catolice din capitala Bulgariei.

Din dieta ungară.

In şedinţa dela 10 Februarie, continuêndu-se desbaterile asupra budgetului cultelor şi instrucţiunei publice, vorbì:

Smialovsky Valer, care ḑise, că mai ales preoţimea din nordul Ungariei (vré sĕ ḑică preoţimea slovacă) este într'o situaţiune atât de tristă, încât archiereii ar fi datorĭ de-a înfiinţa din venitele lor un fond, din care sĕ ajutore pe preoţĭ, chiar şi înainte de regularea congruei. Nu se alătură la proiectul lui Ugron, dér voteză budgetul.

După ce a mai vorbit *Molnár* Josias pentru proiectul lui Ugron, urmà:

Papp Géza: Se ocupă cu vorbirea lui Ugron şi dice, că *regularea confesiunilor pe aceeaşĭ basă de drept, din punct de vedere naţional, el nu o póte primi.*

Bartha Miklos: *Valahii au mai mare drept, decât catolicii.*

Preşedintele: Mĕ rog de linişte, d-le deputat Bartha (Sgomot.)

Bartha M.: altuia 'i se permite sĕ întrerupă, ér mie nu.

Papp Géza: Din punct de vedere *naţional*, el ar voi, ca sumele pentru ajutorarea preoţilor sĕ nu fiă limitate prin lege, ci *dreptul de ajutorare sĕ 'i se lase cu totul guvernului.* (Ilaritate pe băncile oposiţiei.) Ḑice, că o reformă a celor 52 teologii din patriă, în carĭ se cresc 1700 de elevĭ, e reclamată cu urgenţă, deórece instrucţiunea lor actualmente se face fără nicĭ un control din partea statului, ér dreptul public ungar nu-l învaţă de loc. E necesar, ca statul sĕ înfiinţeze teologii în Budapesta.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Horoscopul.

(O istorie misteriósă de **Otto Moser.**)

Wallenstein, prinţul de Friedlanda, unul din cei mai marĭ beliducĭ ai timpului sĕu, a fost omorît în Februarie 1634 în Eger. Amicii şi supuşii lui se retraseră cu spaimă dinaintea pericolului ce-i amenința din partea justiţiei de cabinet a curţii aulice din Viena, şi cât de justificată a fost acéstă îngrijire, documentéză rĕsbunarea sângerósă, care a lovit pe mulţĭ dintre militarii de rang înalt, singur şi numai de aceea, pentru-că ei au ţinut cu Wallenstein. Mai toţi generalii şi colonelii, carĭ l'au ajutat a învinge în bătălii gloriόse, învĕţaţii şi artiştii, carĭ au glorificat curtea lui, au dispărut ca meteorĭ ridicaţĭ cu repeḑime în nori viforoşĭ; tótă lumea blastăma pe beliducele omorît, şi ómenii nu respectară nicĭ măcar locul sĕu de repaos, cripta din Githschin, ci îi profanară chiar şi cadavrul. Puţiuĭ anĭ după mórtea lui Wallenstein străbatură mai mulţĭ călăreţĭ şvedianĭ în criptă, şi tăiară capul beliducelui mort, care încă şi astăḑĭ se arată în museul din Stockholm ca curiositate.

Intre învĕţaţii, cu carĭ sta principele de Friedlanda în relaţiunĭ apropiate, era, precum este cunoscut, şi consiliarul şi astrologul italian Seni. El avisase pe principe încă în ultimile óre despre inimicii lui, ḑicând, că a cetit în stele desastrul ce se apropia, séu mai bine ḑis, presimţea din circumstărĭ acel desastru. Se şoptea, că italianul Seni sĕ fi fost o unéltă a inimicilor lui Wallenstein, spre al nimici. Principele de sigur creḑuse mai mult în steaua sa cea norocósă, decât în prevestirile astrologului, şi puţine óre mai târḑiu arma ucigătóre a lui Deveraux străpunse pieptul nepancerat al principelui.

Seni se întórse la Italia. Ultima amintire despre el e legată de un castel al domnilor nobilĭ de Rosenberg lângă Strakonitz; o amintire înfiorătóre însĕ, ca tótă fiinţa Italianului, care tocmai aşa de misterios s'a ivit precum a şi dispărut.

Timp scurt după mórtea lui Wallenstein, tînĕrul cavaler de Rosenberg adunase în castelul sĕu dela Strakonitz o societate de prietinĭ şi vecinĭ, spre a întreprinde cu ei în pădurile lui estinse o vênătóre de mistreţĭ. Incă în ḑiua premergătóre sosiră óspeţii, şi după obiceiul vechiŭ la nobilĭ, mâncară şi beură bine. Sórele se ascunse de mult după vêrfurile munţilor Boemiei, şi junii nobilĭ şedeau la masă cu paharul în mână, şi se bucurau de vênătoria, ce le sta înainte.

De-odată intrà în odaiă portarul, şi şoptì stăpênului castelului vestea, că înaintea porţii aşteptă un strĕin, care a venit călare, şi se rógă pentru sine şi pentru călĕuzul sĕu, sĕ li-se dea ceva de mâncare şi cuartir peste nópte. El se afla pe cale către Budweiss, când l'a apucat nóptea, şi ḑice că e un om, care se îndestulesce cu puţin şi cu un pat cât de simplu.

Domnul de Rosenberg era un bărbat tînĕr, şi încă necăsătorit. El ordonà portarului sĕ facă mamei sale, dómnei Elisabeta, cunoscută cererea strĕinului, apoi sĕ i-se dea strĕinului o odaiă, şi castelanul sĕ se îngrijéscă bine atât de călător, cât şi de călăuzul sĕu. După ce se făcù acésta, junele nobil merse în odaia strĕinului, şi'l invità, sĕ ia parte şi el la cina şi petrecerea óspeţilor. Strĕinul, un bărbat palid cu ochĭ întunecaţĭ, era îmbrăcat într'un vestmênt negru cu increţiturĭ, care dovedea, că el este un învĕţat. Ar fi fost necurteneţ, décă ar fi respins invitarea stăpânului castelului, de aceea el primi invitarea şi merse în sala, unde se aflau şi ceilalţĭ óspeţĭ.

Intrarea strĕinului produse o învederată consternaţiune, pe lângă tótă disposiţia bună a óspeţilor. Strĕinul fù îndată recunoscut de mulţĭ dintre óspeţĭ, şi şoptind se lăţise vestea, că nou venitul este Dr. Seni, renumitul astrolog al asasinatului prinţ de Friedlanda.

— „Cu permisiune, domnii mei“ ḑise astrologul, „eu ḑăresc pe unii dintre d-vóstrĕ, a cărora faţă 'mĭ este mie bine cunoscută, şi de care-mĭ aduc bine aminte a o fi vĕḑut de multe-orĭ în împrejurimea reposatului meu stăpân, a ducelui de Friedlanda. Timpul meu s'a finit în ţĕrile Majestăţii sale împĕrătescĭ, şi eu mĕ aflu în călătoriă către patria mea Italia. Décă este

Catolicii ar trebui se aibă la curtea din Roma o representanţă ungurescă deosebită, care se paraliseze tendinţele analóge cu tendinţele lui Strossmayer. (Aprobărĭ generale.) Doresce *ştergerea celibatului* nu numai din puncte de veder etice, ci şi din interese naţionale unguresci (Aprobărĭ sgomotóse şi ilaritate.). Dovedesce cu date statistice, că pentru învĕţarea limbei latine în gimnasii se consacră mai multe óre, ca pentru limba maghiară, ceea ce nu află corect. Cere, ca mai ales asupra şcólelor confesionale, ministrul de culte se esercite cel mai aspru control, ér despre resultat se raporteze camerei. (Vii şi sgomotóse aprobărĭ în drépta.)

Kovács Albert: Intrébă ce este causa, că articolul 23 al legei din 1893, — care tractéză despre mĕsurile, ce sunt a se aplica faţă cu scólele poporale confesionale, în cas când acestea păcătuesc în contra statului — nu s'a esecutat nicĭ măcar într'un singur cas. Óre aşa stărĭ fericite se fi intrevenit în cestiunea naţionalităţilor din Ungaria, încât în decursul celor trei anĭ trecuţĭ se nu fi greşit în contra statuluĭ maghiar nicĭ o şcólă de-a naţionalităţilor? Vorbitorul crede, că se întêmplă tocmai contrarul şi că escesele şi agitaţiunile naţionalităţilor nicĭ-odată n'au fost aşa marĭ şi cutezătóre, ca tocmai în anul din urmă. Ba lucrurile au ajuns acolo, că décă nu vor resolva repede cestiunea naţionalităţilor, ne putem încă pierde autonomia. Pentru resolvarea cestiunei naţionalităţilor un singur mijloc ne stă la disposiţiă şi acesta este *şcóla*. E neîndoios, că şcóla, lăsată numai de sine, faţă cu reacţiunea duşmănósă a armatei, numai fórte încet şi pe lângă o încordare estra-ordinară ar puté resolva cestiunea naţionalităţilor. Cu tóte astea, pe lângă energia cuvenită, ea încă o póte face asta. Dovadă Croaţia (Adevĕrat! Aşa este! în stânga şi stânga estremă), care in ce privesce cestiunea naţionalităţilor, numai prin şcólă a schimbat situaţiunea dinainte de 25 de anĭ în ceea ce este astădĭ. La noi e necesară resolvarea acestei cestiunĭ din causă, că sunt naţionalităţĭ, carĭ ele singure voesc se se maghiariseze (?? — Red.) Scopul însĕ nu-l vom ajunge nicĭ-odată, décă ministrul de culte nicĭ nu incepe măcar cu esecutarea art. de lege 20 din 1893, care lege autoriséză pe ministru, ca o şcólă, care lucréză în contra ideei naţionale şi în contra statului maghiar, sĕ o prefacă în şcólă de stat. Pentru ce ministrul n'a prefăcut în şcóle de stat astfel de şcóle confesionale? (Aprobărĭ.)

Asociaţiunea naţională aradană.

Recomandăm căldurosului sprijin al publicului românesc următorul apel al direcţiunei Asociaţiunei naţionale aradane, din care apel vedem cu bucuriă, că Românii aradanĭ au început sĕ desvólte o acţiune seriósă şi salutară pe terenul acestei Asociaţiunĭ.

P. T. Domnule! Cu trei decenii în urmă, Românii aradanĭ, doritorĭ de cultura şi propăşirea neamului, au înfiinţat cea dintâiŭ reuniune culturală românéscă în Ungaria şi Bănat: *„Asociaţiunea naţională in Arad pentru cultura poporului român.“*

De atuncĭ avut'a acest aşeḑământ de cultură, după fluctuaţiunile vieţii sociale, periodul sĕu de înflorire, avut'a durere, şi periodul de decădere, ér în presinte, trecut în periodul renascerei sale, venim cu deplină încredere a-l recomanda dragostei frăţescĭ şi căldurósei părtinirĭ a publicului român, ca împreună sĕ-i dăm avêntul trebuincios la îndeplinirea înaltei menirĭ culturale.

Cultivarea limbei şi, în genere, desvoltarea culturei naţionale, mai ales în împregiurările de astăḑĭ, trebue sĕ fiă cea dintâiŭ datorinţă pentru fiă-care Român, care îşĭ iubesce limba şi neamul.

Nu ne îndoim dér, că bunii Românĭ, începênd dela vlădică până la opincă, fără osebire, pĕtrunşĭ de marea importanţă, ce au reuniunile de cultură în viéţa popórelor, vor grăbi cu drag, ca sĕ aducă obolul lor pe altarul asociaţiunei nóstre, menită a rĕspândi cultura şi lumina în popor.

De aceea ne adresăm tuturor inbitorilor de cultură, îndeosebĭ preoţilor şi învĕţătorilor, ca atât ei înşi-şĭ, cât şi alţii, prin silinţele lor, se se înscrie de membri la asociaţiunea nóstră.

Ca publicul sĕ fiă deplin orientat în privinţa scopului, ce-l urmăresce asociaţiunea naţională aradană, cât şi în privinţa condiţiunilor, sub care cineva póte deveni membrul ei, dăm următorul estras din statutele sale:

§. 1) Scopul societăţii peste tot e cultura naţională a poporului român; éră mai ales înaintarea literaturei române şi a culturei sociale....

Spre scopul acesta societatea va da: a) ajutor de banĭ, séu altfel de ejutor orĭ remuneraţiune materială studenţilor şi peste tot tinerilor românĭ mai săracĭ, carĭ âmblă în institute de învĕţătură, séu se pregătesc pe orĭ-ce carieră scientifică, artistică, industrială, de neguţătorie, séu economică; aşa şi învĕţătorilor elementarĭ românĭ, carĭ în chemarea lor se trudesc cu sporiu de laudă; şi auctorilor românĭ, carĭ au lipsă de ajutorinţă; nu altmintrelea din timp în timp a întinde ajutorinţă scólelor elementare, carĭ sunt în lipsă de cărţĭ şi de alte unelte scolastice, éră învĕţăceilor bunĭ a da premie; etc....

§. 4) Membri ordinarĭ ai societăţii pot fi toţĭ acei cetăţenĭ din ambele staturĭ ale Maiestăţii Sale, carĭ au vêrstă deplină, doresc cultura poporului român, au purtare morală nepătată, şi spre înaintarea scopurilor societăţii séu vor oferi pe trei anĭ o sumă anuală cel puţin de 2 fl. v. a. séu dăruiesc un capital de 40 fl. v. a., care va forma averea fundaţională a asociaţiunei.

„Afară de aceştia pot fi aleşĭ de membri ajutătorĭ tóte acele persóne, care orĭ în ce mod contribuesc spre înaintarea scopurilor asociaţiunei, décă posed calităţile morale ale membrilor ordinarĭ.“

„Persóne din străinătate pot fi alesĭ numai ca membri onorarĭ, şi spre validitatea acestei alegerĭ e de lipsă aprobarea ministrului reg. ung. de interne.“

Când apelăm dér la bunăvoinţa şi spriginul publicului românesc, aducem totodată la cunoscinţă, că adunarea generală a asociaţiunei, ţinută în 31 Decemvre st. v. 1895, a ales pe timp de trei anĭ în *biroul adunărilor generale*: Preşedinte Prea Sfinţia Sa D-l Episcop Ioan *Meţian*; vicepreşedinte prim Augustin *Hamsea*; vicepreşedinte al doilea Georgiu *Telescu*; notarĭ Ioan *Petranu* şi Romul *Nestor*; ér în direcţiunea asociaţiunei s'au ales pe un an, conform statutelor: Petru *Truţa* director prim; Vasile *Mangra*, director secundar, Savu *Raicu*, cassar; Iuliu *Herbay*, controlor; Dr. Ioan *Suciu*, fiscal; Valeriu *Magdu*, bibliotecar; Iancu *Stefanuţ*, econom; Ioan *Petroviciu* notar; membri: Dr. Nicolae *Oncu*, Dr. George *Popa*, Dr. George *Vuia*, Romul *Ciorogariu*, Aurel *Suciu*, Ioan *Lengyer*, Mihaiu *Veliciu*, Moise *Bocşan*, Ioan *Beleş*, Dr. Ştefan C. *Pop*, Ignatie *Papp* şi Georgiu *Purcariu*.

Hotărîţĭ la muncă seriósă, P. T. D-l eştĭ rugat, ca se circulezĭ lista alăturată pentru înscrierea membrilor, şi apoi să-o trimiţĭ cassarului Savu Raicu, secretar la banca „Victoria“ în Arad, cel mult până în 1 Aprilie a. c. împreună cu taxa de membri, ce o vei incassa, cel puţin pe semestrul prim al anului, dela membrii înscrişĭ în listă.

Arad, 13 (25) Ianuarie 1896, din şedinţa direcţiunei asociaţiunei naţionale in Arad pentru cultura poporului român.

Petru Truţa, director prim. **Ioan Petroviciu**, notar.

Afacerea Pulszky.

Penibila afacere a lui Carol Pulszky, directorul galeriei de tablourĭ din Budapesta, a început sĕ ia un avênt, ce preocupă întrégă opiniunea publică.

Cestiunea a fost adusă şi în dietă, unde în şedinţa dela 11 Februarie ea a dat ansă la o discuţiă fórte agitată. Cel ce a pus cestiunea pe tapet a fost contele *Apponyi* Albert, care-şĭ începû lunga sa vorbire esprimându-şĭ părerea de rĕu, că trebue sĕ vorbéscă într'o cestiune, care a început sĕ devină *„scandal european“*.

La auḑul acestor vorbe, oposiţia erupse în strigărĭ de: Aşa este! Scandal european! Infamiă! etc.

E fapt, ḑise Apponyi, că s'a spesat o sumă pentru un lucru, pe care nimenea nu l'a votat, şi érăşĭ e fapt, că statul a fost păgubit.

Caută decĭ sĕ afle, cine este vinovatul. Vorbirea lui culminéză în următórele puncte:

1) Cum s'a putut, ca ministrul de instrucţiune conte Albin Csaky sĕ aviseze lui Carol Pulszky pentru tablourĭ suma de 167,560 fl. la 1 Iunie 1894, deórece comisiunea regnicolară pentru mileniu e încuviinţat acéstă sumă abia numai la 9 Decemvre 1894, aşa-dér cu 5 lunĭ mai târḑiu?

2) Cum a fost cu putinţă, ca un consiliu de miniştri, al cabinetului Wekerle, la propunerea ministrului de instrucţiune br. Eötvös sĕ sancţioneze pentru Carol Pulszky o trecere peste credit de 204,876 fl., şi încă la 13 Ianuarie 1895, când acest ministeriu îşĭ dase dimisiunea şi ducea mai departe afacerile în mod provisoriu?

3) Cum s'a putut întêmpla, ca ministrul de instrucţiune Wlassics sĕ dea lui Carol Pulszky, în care n'a avut nicĭ-odată deplină încredere, pe care pentru activitatea lui în oficiu a trebuit sĕ-l dojenéscă şi care din banii primiţĭ în Ianuarie nu-şĭ dase socotélă despre 7000 fl., cum s'a putut întêmpla, ca Wlassics sĕ încredinţeze din nou acestui om 115,000 fl?

In fine Apponyi a cerut sĕ se trimită *comisiă parlamentară*, care sĕ cerceteze afacerea.

La vorbirea lui Apponyi a încercat sĕ rĕspundă *ministrul-preşedinte Bánffy*. Când şi-a deschis gura, oposiţia a şi început sĕ-l întimpină cu strigăte batjocoritóre, carĭ au însoţit întrégă vorbirea lui. Cu deosebire prin învinuirea, că oposiţia ar căuta prilegiurĭ de-a provoca scandale, carĭ compromit reputaţiunea Ungariei în streinătate, Banffy a iritat oposiţia în aşa mod, că de-odată dintr'o sută de pepturĭ începură strigătele în contra lui: *„Banii ţerei... risipă.“ Hoţiă... a-ţĭ permis sĕ se fure averea statului.... a ţĭ compromis onórea ţerei* etc.

Acestea şi alte espresiunĭ de felul acesta însoţiră vorbirea lui Banffy dela început până la sfîrşit, ba deputatul Drakolits rosti la adresa guvernului Banffy chiar cuvêntul: *găzduire de hoţĭ!*

Cu mare greu a putut Banffy sĕ-şĭ spună vorbirea, care a culminat în aceea, că décă guvernului i-s'a dat dreptul de-a cheltui pentru esposiţia milenară, atuncĭ a putut sĕ-i dea şi lui Pulsky banii, ce i-a dat.

A mai vorbit şi ministrul de culte Wlassics, care însĕ nicĭ el n'a rĕmas cruţat de oposiţiă, deşi până acĭ a fost tractat întotdéuna mai delicat din partea ei. El voi mai cu sémă sĕ arate, că tablourile cumpĕrate de Pulszky nu sunt tablourĭ fără valóre.

SCIRILE ḐILEI.

— 31 Ianuarie.

„Până când?“ Sub acest titlu publică *„Foia Diecesană“* din Caransebeş următórea notiţă: „Mai multe reuniunĭ şi corporaţiunĭ din loc în carĭ *nenumĕraţĭ Românĭ sunt membri activĭ şi sprijinitorĭ*, arangiéză petre-

---

vr'unul dintre d-vóstră, care sĕ se sfiéscă a şedé la masă împreună cu servitorul şi consiliarul ducelui, acela sĕ se esprime, şi eu mĕ voiu retrage în odaia oferită mie cu ospitalitate.

— „Ferécă Dumnedeu, domnule Doctor“ rĕspunse domnul de Rosenberg. „Décă ar şi avé cine-va de a-se plânge asupra ducelui de Friedlanda, mórtea lui a espiat tóte, şi servitorul nu pórtă vină pentru faptele stăpânului sĕu. D-ta eştĭ óspele acestei case, sub a căreia acoperemênt sĕ nu te sfiescĭ de nicĭ o faţă invidiósă. Poftim şedĭ domnule Doctor, şi privesce ca şi când ai fi în cercul prietinilor d-tale. Ridic păharul acesta în sănĕtatea domniei tale!“

După vorbele aceste amicale se deşteptă din nou buna disposiţiă a óspeţilor, şi astrologul fû tractat din partea tuturora cu cea mai mare prevenire. In decursul conversărei lor se făcû amintire şi despre cele din urmă óre ale ducelui de Friedlanda, şi Doctorul fû recercat sĕ dea lămurirĭ asupra multor faime curióse, carĭ circulau prin popor, între carĭ şi aceea, că Seni ar fi cetit înainte, din stele, despre catastrofa sângerósă ce a urmat, şi că el ar fi încunosciinţat pe principele de cu bună vreme despre acésta.

Astrologul stete cât-va timp cufundat în gândurĭ posomorite, icóna uciderei stăpânului său îi apărû înaintea ochilor. După o pausă ḑise el:

— „Principele a fost încunosciinţat înainte, prin sciinţa înaltă, coróna raḑelor firmamentului, care cunósce ursita pămentenilor, şi la care sciinţă aderez şi eu. Sunt înzestrat cu darul de-a ceti din stele, dér ele aduc mai multă întristare, decât bucuriă!“

— „Respect vorbelor d-vóstră, domnule Doctor!“ esclamă atuncĭ domnul de Hertzan, un bătrân vesel, care în tinereţele sale fusese călugĕr şi se ţiné a fi literat. „Se ḑice însĕ, că mai de mult un mare astrolog a mărturisit pe patul morţii, că ceea-ce a descoperit el în stele, e minciună şi înşelăciune, şi că fiă-care creştin bun trebue sĕ se ferésca de ast-fel de întreprinderĭ necreştinescĭ“.

— „S'au scris şi vorbit multe despre astronomiă“ rĕspunse astrologul, „însĕ numai puţinĭ au ajuns la cunoscinţa adevĕrului. Ce se ţine de amintitul astrolog, eu nu înţeleg cum a ajuns el la conclusiunea, că astronomia ar fi op diavolesc, de óre-ce lucrul rĕu îşĭ are locuinţa în adêncimea iadului, şi nu pe firmamentul înstelat“.

— „Ai vorbit bine, domnule Doctor“, strigă Hinko de Teyrow, care era privit ca un liber cugetător. „Ca dovadă, că eu nu privesc măestria d-tale de un lucru păcătos, a-şĭ dori, sĕ ne prorocesţĭ din stele resultatul vênătoriei nóstre de mâne!“

— „Minunată ideă, Hinko“, ḑise călugĕrul de Wodian. „Nóptea e limpede şi luminată de stele, şi domnia ta, d-le Doctor, ne poţĭ da o probă despre măestria d-tale“.

— „Stelele rĕspund numai la întrebările privitóre la ursita fiinţelor de pe pământ, mai adênc nu póte pĕtrunde ochiul omenesc în secretele lor“, rĕspunse Seni.

— „Atuncĭ sĕ preḑicĭ sórtea vr'unuia dintre noi“ strigă bĕtrânul Hertzan riḑênd, ridicând păharul, şi rostind câte-va cuvinte latine, cum se îndatina, când era cam chir-chilit. „Ridic acest pocal în sănĕtatea d-tale, domnule Doctor!“

Seni nu rĕspunse nimic la provocarea bĕtrânului, ci părea a fi neliniştit.

— „Adevĕrat, preḑĭ domnule Doctor viitorul vr'unuia dintre noi“, strigară atuncĭ mai multe vocĭ.

— „Deşi nu se va împlini preḑicerea“, adause d-l de Hertzan „dér sĕ facem o glumă“.

Ochiul Italianului schinteiă atuncĭ de mâniă. „Ei bine, domnilor“ ḑise el, „D-ḑeu sĕ dispună, ca sentinţa stelelor sĕ se împlinéscă. Voiescĭ d-ta, domnule de Hertzan sĕ-ţĭ scii viitorul?“

— „Eu sunt om bĕtrân, care şi fără ajutor străin îşĭ póte proroci viéţa sa scurtă, ce-o mai are de trăit. Decĭ eu n'am lipsă sĕ sciu nimic înainte“, rĕspunse domnul de Hertzan.

Cu tóte că vinul îi încălḑise pe toţĭ nobilii de faţă, totu-şĭ, când Seni declară, că e gata de-a proroci viitorul orĭ-cărui dintre ei, nicĭ unul nu se oferĭ bucuros la acésta. Chiar şi pretinsul liber cugetător ḑise: „Bărbaţĭ ca mine nu au lipsă sĕ scia tóte

cerĭ, concerte, escursiunĭ etc., aşteptând sĕ fiă sprijinite şi din partea Românilor, majoritatea Caransebeşului. *Românii le şi sprijinesc*, dér până acuma — cu durere constatăm — *încă n'am fost invitaţĭ la acele petrecerĭ şi în limba nóstră, limba protocolară la Magistrat.* Óre de ce şi până când tot aşa?“ — Ce ḑic la asta acei Românĭ *„generoşĭ“*, carĭ ţin sĕ susţină şi sprijinéscă întreprinderile celor ce desconsideră în asemenea mod limba şi naţionalitatea lor?.....

—o—

Pisica Reginei României. Ḑilele acestea a călĕtorit prin oraşul nostru marele comerciant din Galaţĭ Marcu Mendl, care se întorcea dela Paris. El aducea cu sine o admirabilă pisică persiană, pe care cum audim, ambasadorul român din Paris a trimis'o ca dar Reginei României.

—o—

Gendarmĭ păcăliţĭ. Vinerea trecută, séra, aveau sĕ fiă transportaţĭ din închisórea din Braşov la tribunalul din Sibiiu 6 arestanţĭ, acusaţĭ cu omor, furt etc., carĭ toţĭ şése se ţineau de cercul de competenţă al tribunalului din Sibiiu. In Braşov, arestanţii au fost predaţĭ în sémă unui sergent de gendarmĭ din loc, însoţit de alţĭ doi gendarmĭ. Aceştia legară pe arestanţĭ de mânĭ cu lanţul, doi câte doi, şi apoi îi porniră la drum. Pe tren arestanţii se purtară fórte liniştit. Pe la 4 óre diminéţa însĕ, dându-se jos la gara dela Sibiiu, arestanţii profitară de intunecimea nopţii şi aşa legaţĭ cu părechia, cum erau, o luară la fugă trei părechĭ în trei părţĭ. Celor trei gendarmĭ înarmaţĭ abia li-a succes sĕ prindă pe doi dintre ei, adecă o părechiă, ceilalţĭ patru au scăpat.

—o—

Carte oprită. Ministrul de culte ungar a ordinat ca sĕ fiă scósă din tóte bibliotecile şi institutele de învĕţământ din Ungaria cartea intitulată „Dejepis Slovakov“ (Istoria Slovacilor), pe motiv că „ar conţine neadevĕrurĭ şi învĕţăturĭ contrare statului“.

—o—

Érăşi proces pentru „agitaţiune“. Foile din Budapesta spun, că în curênd se va pertracta înaintea curţii cu juraţĭ de-acolo un nou proces de pressă, ce a fost intentat din partea procurorului pentru un articol publicat în fóia sêrbéscă *„Zastava“*. Articolul se ocupă cu *congresul naţionalităţilor* şi a fost scris de învĕţătorul sêrb *Vladimir Stancov*. Procesul, ca de obiceiu, este intentat pe cuvênt de „agitaţiune în contra naţiunei maghiare“.

—o—

Inmormêntarea lui Toma Petcu. Ni-se telegrafiéză din Bucuresci: Vestitul milionar ardelean — Mocan Săcelean *Toma Petcu*, a fost îngropat erĭ în Bucuresci în ḑiua de *trei Sfinţĭ*. Ingroparea ca la omul cel mai sărac. Se ḑice, că a murit fără testament. Boriş din Ciuc-Sereda e moştenitóre paralel cu neamurile lui.

Căderea unui meteor. Din Madrid se telegrafiéză, că în 10 l. c. pe la $9^1/_2$ óre a căḑut acolo un meteor. După raportul Observatoriului meteorologic, meteorul a esplodat la o înălţime de 32 metri, producênd o lumină intensivă. Esplosiunea a fost urmată de-o durătură puternică, care a produs o spaimă generală. Au fost nimicite case întregĭ. Lucrătorii unei fabrice de tutun din Madrid credênd, că e vre-un cutremur de pămênt, au năvălit cu toţii afară pe scărĭ, carĭ din causa mulţimei lucrătorilor s'au surpat, şi 16 ómenĭ au fost rănitĭ mai uşor, ér unul de mórte. S'au mai întêmplat şi alte nenorocirĭ. Aşa un bărbat tinĕr de spaimă a sărit jos dintr'un etagiu. Profesorii şi băeţii au fugit în tóte părţile, rănindu-se mai mulţĭ inşĭ. Mai mulţĭ neguţătorĭ şi-au închis prăvăliile. S'au aflat bucăţĭ din meteor, în formă de pétră sură, carĭ erau încă calde. S'a simţit esplosia la mai mulţĭ chilometri depărtare dela Madrid. La palatul ambasadorului Statelor-Unite s'a dĕrîmat un părete şi mai multe ferestri s'au spart.

—o—

Cununiă. Mâne, în 1 Febr. v. c. se va cununa în Bucuresci d-ra *Aurelia Cordescu*, amabila fiică a d-lui Daniel R. Cordescu, vechiu director al institutului „Lumina“ din Bucuresci, cu d-l căpitan *Gheorghe Moscu*. — Adresăm tinerei părechĭ şi părinţilor felicitările nóstre cele mai sincere!

Un testament dispărut. Foile din Budapesta, ce ni-au sosit aḑĭ, istorisesc următorul cas: La 2 Februarie n. c. a rĕposat în Viena un proprietar mare din Craiova, cu numele *Grigorie Ternoveanu*, care în urma unor certe din familiă, s'a lăpĕdat de toţĭ membrii familiei sale şi a început sĕ ţină casa cu o vĕduvă săracă, cu numele *Ana Sienseski* născ. *Levandovsky*, careia i-a testat averea lui în valóre de 260,000 francĭ. Ḑilele acestea el a fost îmormêntat în Viena şi la îmormêntare luară parte şi trei fraţĭ ai rĕposatului, cu numele *George, Alexandru* şi *Virgil Ternovênu*, dintre carĭ cel dintâiu e advocat. Aceştia se daseră pe lângă femeiă cu vorbe bune, ér femeia încredêndu-se în ei, a predat testamentul cumnatului sĕu Alexandru, ca sĕ i-l grijéscă şi apoi, în 8 Febr. n. a plecat din Viena spre România, însoţită de toţĭ trei cumnaţiĭ. In 9 Februarie însĕ, când trenul a ajuns la Budapesta, Alexandru Ternoveanu s'a dat jos la gară sub cuvênt, că ar avé ceva de vorbit cu un individ anumit, cu care s'a cufundat în conversaţiă aşa, că la urmă a rĕmas de tren, ér în timp ce fratele sĕu şi cumnata sa au călĕtorit mai departe.

La Czegled însĕ femeia începu sĕ ţipe şi sĕ facă o larmă mare, aşa că la urmă a intrevenit poliţia şi pe cei doi fraţĭ i-a deţinut pentru prepusul, că ar fi complicĭ la furarea testamentului. Amêndoi fraţii deţinuţĭ au fost numai decât transportaţĭ la Budapesta, unde mersese şi femeia. Aci fraţii au fost interogaţĭ, dér fiind-că femeia şi-a revocat acusaţiunea, ei au fost liberaţĭ. La cererea femeei a fost deţinut numai Alexandru Ternoveanu, care a rĕmas la Budapesta. Fiind ascultat, acesta a negat, că el ar fi luat în primire testamentul, susţiind, că numai nisce scrisorĭ a primit. Femeia s'a provocat la martorĭ, carĭ au vĕḑut, când Alexandru a luat în primire testamentul şi au sciut şi ce e scris în testament. Cestiunea încă nu e resolvată. Poliţia continuă cercetările.

Persecuţiunĭ.

Moroda, (Com. Arad) 8 Faur 1896.

Onorată Redacţiune! Astăḑĭ procuratura reg. ung. din Arad a însciinţat, prin decis pe învĕţătorii *Petru Costin* şi *Ştefan Hereţiu*, că sunt puşĭ sub acusaţiune pe basa §-ilor 70 şi 172 din codicele penal, pentru *„agitare la ură contra naţiunii maghiară“*. Acésta s'a întêmplat în urma denunţării preotului din loc *Moise Ghergariu* şi a arătărei notarului *Ştefan Sele*, ambii, — spre ruşinea naţiunei române, — crescuţĭ cu prescură românéscă! Veḑĭ bine, acestui act a premers cercetarea făcută de judele instructor astă-vară şi perchisiţiunea ţinută cu asistenţa a trei gendarmĭ în Iulie a. tr. îndată după înrolarea d-lor învĕţătorĭ la miliţie.

Obiectul, ce constitue delictul după cum se ḑice în decis ar fi cântarea şi instruarea tinerimei la *„Hora Ligei“*, precum şi o adresă trimisă celor închişĭ pentru Memorand în Vaţ şi Seghedin la 7 Maiŭ anul trecut.

Étă, aşa sciu Ungurii sĕ întimpine pe Românĭ în anul mileniului lor! Fiă-le cinstea mileniului lor, precum le sunt şi faptele!

Ghiocelul.

Sĕrmanii avuţĭ.

Cum se póte susţinea o casă cu puţine mijlóce? Intrebarea acésta se aude de nenumĕrate orĭ, şi pentru a-o resolva, nu trebue multă bătaiă de cap, ci trebue introdusă numai o anumită economiă casnică. Departe trebue sĕ-i sbóre mintea aceluia însĕ, care-şi face planurile, cum are sĕ-şi susţină casa, când are mai multe milióne venit anual.

Ţéra ómenilor bogaţĭ este Anglia, unde sunt mulţĭ dintre ei, carĭ au venit ḑilnic de câte-o miiă sĕu chiar şi mai multe mii de sterlingĭ, ba alţii au chiar şi pe óră sute de funţĭ sterlingĭ, şi pentru susţinerea lor speséză întrégă suma acésta sĕu cea mai mare parte din ea.

Englezul şi Americanul cele mai marĭ sume le speséză pentru arangiarea locuinţelor şi pentru bibliotecĭ alese. Sumele pentru mobilarea locuinţelor sunt enorme.

Un om de finanţe din Londra a spesat pentru mobilarea unei case peste o jumĕtate de milion funţĭ sterlingĭ, şi edificarea aceleia a costat tot atâta de mult. 30,000 funţĭ sterl. a costat numai marmora, cu care era împodobită antişambra. O masă a costat 4000 sterlingĭ, ér alta de pe timpul lui Ludovic XVI costă 1200 funţĭ. O masă intr'aurită de toaletă a costat 2000 funţĭ sterl.

O cocónă avută din America-sudică cu numele Auchorema din Buenos Aires, îşĭ comandă la Erard în Paris un pian împodobit cu cele mai frumóse picturĭ, care a costat 3500 funţĭ sterl., ér regina Portugaliei se mulţămi c'un pian numai de 3000 funţĭ.

Pentru antichităţĭ şi obiecte de decoraţiune încă se speséză mulţĭ banĭ; astfel cumpĕră baronul Rothschid un orologiu, care a fost odată a lui Ludovic XVI, regele Franciei, cu suma de 3500 funţĭ strl.

Pentru lucrurĭ de artă se speséză o sumă încă şi mai mare; astfel cóntele Dudley a cumpĕrat trei vase de porţelan de sêvres cu 10,500 funţĭ strl. şi Henric II un vas mare de câţĭ-va policarĭ cu 3000 funţĭ.

Sume marĭ se speséză pe tablourĭ. In Londra a fost cumpĕrat un tablou mic de a lui Raphael cu 24,000 strl.

Sume enorme se cheltuesc pentru vestminte, şi mai ales damele esceléză în acéstă privinţă. O damă, care voesce sĕ fiă primită în audienţă la regina Victoria trebue sĕ aibă haină aşa de pompósă, încât numai dantelele de pe ea sĕ preţuéscă 30 funţĭ strl. O tinĕră americană în ḑiua când a stat înaintea altarului avea un voal, care singur costase 4000 strl. şi nasturii de pe haină preţuiau 20 str.

Inainte cu câţĭ-va anĭ împĕrătésa Rusiei, vĕduvă acum, îşĭ cumpĕră din Paris o haină cu 2000 strl. Broderia era de aur curat, şlepa era căptuşită cu samur rusesc.

Sunt considerabile sumele, pe carĭ le speséză ómenii bogaţĭ pe florĭ, apoi pe vin şi ţigărĭ.

Un om bogat trebue sĕ-şĭ ţină şi caĭ, carĭ sunt o marfă fórte scumpă. Ducele de Westmister a avut doi caĭ în preţ de 1800 funţĭ sterl.

Susţinerea corăbiilor de plăcere ale singuraticelor persóne private încă costă fórte mulţĭ banĭ. Astfel jachtul cu vapor a lui Mr. Vanderbilt costă 200,000 strl. şi pe acela totdéuna se aflau 25 de persóne.

Décă ne gândim la tóte cele spuse, lăsând afară soldul servitorilor, darea, susţinerea casei, voiagiurile şi încă alte multe, atuncĭ mai că nu e de lipsă a întreba, pe ce se cheltuesc banii, şi cum se póte spesa un venit atât de mare. Chiar ómenilor celor mai bogaţĭ, adese-orĭ le trebue şi mai mult, decât posed.

Mulţămită publică.

Deşiu, Febr. 1896.

(Urmare.)

Al. Berinde preot a colectat 7 fl. 76 cr., St. Ilieşiu protop. a colectat 3 fl. 36 cr. I. Rebrean teolog a colectat 4 fl. 60 cr., I. Haţegan protop. a colectat 4 fl., I. Şiandor Ciachi-Gârbau a colectat 7 fl., Rom. Roşca Sibiiu 1 fl., I. Nechita adv. Zelau a colectat 4 fl., Florian Ciocan, Cehul Silvaniei a colectat 13 fl.

Dumitru Condoru 14 fl., I. Cherecheşiu 2 fl., I. Cosma 8 fl., Teod. Cosma 2 fl., I. Cocişiu 2 fl., Nic. Chişiu 5 fl., G. Cocişiu 3 fl., Nechita Coaciu 5 fl., Heronim Bran 8 fl., I. Dănuţiu 4 fl., P. Duma 5 fl., I. Danciu 4 fl., I. Deşian 1 fl., Gr. Drădean 2 fl., Zah. Drădean 12 fl., Ilie Duma 10 fl., Filip Deac 5 fl., Parasca Apahidean 2 fl., Al. Florisca 11 fl., Vas. Florisca 17 fl., I. Filip 4 fl., Marcu Filip 9 fl., Mitru Filip 5 fl., P. Falub 7 fl., Ana Farcaşiu 2 fl., Nic. Farcaşiu 4 fl. 50 cr., G. Filip 2 fl., Teodor Filip 4 fl., V. Farcaşiu 1 fl., I. Filip 2 fl., Teod. Filip (Vêntu) 2 fl.

(Va urma).

Ioan Welle.
Protopop gr. cat.

SCIRĬ ULTIME.

Budapesta, 11 Februarie. Carol *Pulszky* a fost astăḑĭ *deţinut şi arestat.*

Sofia, 11 Februarie. Din isvor sigur s'a lăţit scirea, că *Sultanul* a îndreptat un *ferman* către tóte puterile marĭ, în care propune *recunóscerea principelui Ferdinand.*

Constantinopol, 11 Februarie. Din nou s'au făcut mai multe *arestărĭ.* Intre cei arestaţĭ este şi *adjutantul ministrului de resbel.*

DIVERSE.

Un nou medicament contra tuberculosei. Din New-York se scrie, că medicul de acolo Dr. Cyrus Edson ar fi aflat un nou metod pentru de-a cura oftica. Metoda acésta ar consta dintr'o soluţiune numită aseptolin, compusă din 97 procente apă, ér trei procente phenol şi pilocarpin. Cu acéstă soluţiă se stropesce persóna atacată de ofticá. După „Medical Record“, acest metod, care a fost folosit de 50 de medicĭ, a avut resultatul următor: 23 pacienţĭ au fost însănĕtoşaţĭ pe deplin, 68 aprópe sănĕtoşĭ, la 91 persóne s'a observat o stare mai favorabilă, la trei a fost fără resultat, ér un bolnav a murit.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

înainte, nicĭ chiar lucrurĭ carĭ aparţin singur şi numai persónei lor“.

Pe buzele lui Seni se ivi atuncĭ un zimbet batjocoritor, care nu rĕmase neobservat de către nobilĭ.

— „Domnule Doctor“, ḑise atuncĭ stăpânul castelului, „décă voiescĭ sĕ-mĭ împlinescĭ rugarea, atuncĭ preḑi viitorul meu. Décă sórtea omului e hotărîtă, atuncĭ sentinţa d-tale nicĭ nu va îmbunătăţi-o şi nicĭ nu-o va face mai rea, şi eu din parte-mĭ mĕ voiu sci orienta, ce sĕ fac“.

— „Intre păhare vorbesce uşor omul, şi mâne îi póte părê deja rĕu; decĭ iţĭ recomand sĕ renunţĭ la planul d-tale“, îi ḑise Seni.

— „Nu!“ ḑise domnul de Rosenberg. „Eu am destul curagiu, pentru de-a suporta orĭ-ce sentinţă. Decĭ la lucru, domnule Doctor, spune-mĭ ce am de făcut!“

Astrologul scóse atuncĭ din buzunar o cărticică şi o tăbliţă négră şi provocă pe domnul de Rosenberg sĕ-i spună timpul şi locul nascerei sale.

— „Sunt născut în castelul acesta în a 23-a ḑi a lunei Iulie din anul 1610, între 10 şi 11 óre diminéţa“, ḑise domnul casei.

— „Acésta e óra, în care sórele întră în zodia leului“ mormăi astrologul, aşa încât toţĭ dimprejurul sĕu putură înţelege cuvintele sale. Scrise apoi pe tăbliţa négră tot felul de cifre şi semne curióse, şi provocă apoi pe stăpânul castelului sĕ dispună, ca sĕ fiă condus la odaia sa, şi aci sĕ fiă lăsat neconturbat în calculaţiunile sale.

După depărtarea astrologului, fiă-care dintre óspeţĭ rĕspiră mai liber, de óre-ce înfăţişarea bărbatului palid în haina sa négră, care a stat în legăturĭ atât de misterióse cu Wallenstein, începu a esercia o deosebită înfluinţă asupra spiritelor superstiţióse. Chiar şi jovialul Hertzan ḑise, că nu-şĭ pré face bucuros de lucru cu ast-fel de ómenĭ.

Trecuse o óră când de-odată astrologul intră din nou în sala castelului. Intre óspeţĭ se făcu o tăcere adêncă.

(Va urma.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Februarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.30
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.30
Imprum. ung. cu premii	153.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	142.—
Renta de hârtie austr.	101.—
Renta de argint austr.	101.10
Renta de aur austr.	122.20
Losurĭ din 860	148.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1004.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	435 50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	382.25
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.—
Napoleondorĭ.	9.56½
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.05
London vista	120.85
Paris vista	47.87½
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.40
Note italiene.	48.85

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Februarie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.52	Vênd.	9.55
Argint roman.	Cump.	9.47	Vênd.	9.52
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.57	Vênd.	9.61
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.67
Ruble rusescĭ	Cump.	127.½	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.80	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		—.—	Vênd.	—.—

„SILVANIA"

institut de credit şi economii societate pe acţii în „ŞIMLEUL SILVANIEI".

CONVOCARE

Domnii acţionarĭ ai institutului de credit şi de economii „SILVANIA", societate pe acţiunĭ în virtutea § lui 29 din statute se învită la

a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în **Şimleul-Silvaniei** la **19 Martie 1896** st. n. înainte de amédĭ **la 10 óre** în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea ḑilei sunt:

1. Raportul anual al direcţiunei.
2. Raportul comitetului de revisiune asupra comptului anual, al bilanţului şi a propunerilor pentru împărţirea profitului.
3. Stabilirea bilanţului anual şi fixarea dividendelor.
4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuinţa suma provĕḑută în §-ul 99 p. f.
5. Fixarea preţului marcelor de presenţă.
6. Alegerea unui membru în consiliul de direcţiune cu mandat de un an.
7. Eventuale propunerĭ din partea direcţiunei.
8. Esmiterea alor 3 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Se atrage atenţiunea domnilor acţionarĭ la disposeţiunea §-lui 23 din statute în sensul căruia **„la adunarea generală au vot numai acei acţionarĭ, carĭ cu cel puţin jumate de an mai înainte sunt trecuţĭ în registrul acţionarilor şi ca atarĭ cel puţin cu una ḑi înainte de adunarea generală la direcţiunea institutului séu la locurĭ desemnate prin direcţiune au depus acţiunile sale eventual şi documentele de plenipotenţă. Acţiunile depuse în locurĭ desemnate prin direcţiune se vor lua în considerare numai încât reversalul despre depunerea acelora cu una ḑi mai înainte de adunarea generală s'au depus la direcţiunea institutului".**

Se notifică, a) ca acţionarii, carĭ subscriind acţiunĭ din emisiunea II. preţul acelora până la 31 Decemvre 1894, l'au plătit întreg, încă au vot la adunarea generală sub condiţiunile specificate în §-ul 38.

b) ca pentru depunerea, respective primirea acţiunilor şi a documentelor de plenipotenţă pentru acest an s'au desemnat, respective au fost rugaţĭ, institutele *„Albina"* în Sibiiu *„Someşiana"* în Deş *„Sătmăreana în Seini, Capitulul gr. cat. român* din Oradea-mare şi dd. *Dr. Ioan Nichita* în Zelau, *Vasiliu Patcasiu* în Hotoan şi *Florian Cocian* în Cehul Silvaniei.

Acţiunile, documentele de plenipotenţă şi reversalele despre depunerea acţiunilor la locurile mai sus desemnate sunt a se presenta la institut până la 24 Martie st. n. 4 óre după amédĭ.

Şimleul-Silvaniei în 4 Februarie 1896.

Direcţiunea institutului.

Contul bilanţului

ACTIVE.

		fl.	cr.
Capital social, rate restante		1,860	46
Cassa în numĕrar.		2,068	07
Cambii de bancă escomptate . . .		629,258	24
Imprumuturĭ hipotecarĭ		98,924	02
Imprumuturĭ pe obligaţiunĭ		27,139	52
Imprumuturĭ pe amanete		940	10
Cont-curent		73,328	72
Efecte		2,154	—
Realităţĭ		25,042	84
Bon în Giro-Cont şi la alte băncĭ . .		2,127	99
Mobilar	1242.82		
„ după amortis. de 10%	124.28	1,118	54
Interese de reescompt anticipate . .		3,224	16
Diverse conturĭ debitóre		2.757	18
		869,943	84

PASSIVE.

	fl.	cr.
Capital social 3000 acţiunĭ à 50 frt .	150,000	—
Fondul de reservă	41,643	98
Fondul de pensiune	4,358	26
Fondul special de reservă	1,184	63
Depunerĭ pentru fructificare	338,083	66
Cambii de bancă reescomptate . . .	291,609	25
Interese transitóre anticipate	9,428	23
Cont-Curent	2,500	—
Dividende neridicate	212	—
Diverse conturĭ creditóre	5,392	65
Profitul curat	25,531	18
	869.943	84

Contul profitului şi perderilor.

EŞITE.

		fl.	cr.
Interese:			
pentru depunerĭ spre fructificare	18.125.44		
pentru fondul de reservă .	1,600.68		
„ „ de pensiune	162.28	19.888	40
Spese:			
salare şi marce de presenţă	6.601.26		
tipăriturĭ, porto, luminat şi alte spese	2,287.82	8.889	08
Dare:			
darea directă	3,857.48		
„ după interesele la depunerĭ	1,867.02	5,724	50
Percentuaţiunĭ:		105	97
Amortisare din mobiliar .		124	28
Profit curat:		25 531	18
		60,263	41

INTRATE.

		fl.	cr.
Interese:			
dela cambii de bancă escomptate	31,414.37		
dela credite hipotecarĭ. .	7,399 93		
„ „ pe obligaţiunĭ .	2,743.74		
„ „ amanetarĭ . .	142.94		
„ „ cont-curent . .	5,554.30		
„ „ efecte. . . .	186.04	47,441	32
Provisiune		6,775	04
Chiria		604	80
Diverse		4,430	93
Profit transpus din anul trecut		1,011	32
		60,263	41

Şimleu la 31 Decemvre 1895

Andrei Cosma m. p.
director esecutiv.

Ioan P. Lazar m. p.
prim comptabil.

Membrii direcţiunei:

Georgiu Pop de **Băsescĭ** m. p. președinte. **J. Angyal** m. p. **Artemiu Sarkady** m. p. **Aug. Vicasiu** m. p.

Vasiliu Patcasiu m. p. **Teodor Pop** m. p. **Fl. Marcusiu** m. p. **Aug. Marcusiu** m. p.

Acest bilanţ confrontându-se cu registrele principalĭ şi ausiliarĭ s'a aflat în tótă ordinea şi esact.

Şimleu 4 Februarie 1896.

Membrii comitetului de revisiune:

Alesandru Sima m. p. **Alimpiu Barboloviciu** m. p. președinte. **Dimitriu Suciu** m. p.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.